

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRESSIVE BENEFIT SOCIETY

Neodvisen dnevnik
zastopajoč interese
slovenskih delavcev
v Ameriki

VOLUME XIX. — LETO XIX.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY, (TOREK) JANUARY 14, 1936.

STEVILKA (NUMBER) 11

BONUSNA PREDLOGA BO NAJBRŽE PRODRLA

Pričakuje se, da bo predsednik podpisal popravljeno predlogo, ki bo v senatu skoro gotovo sprejeta.

WASHINGTON, dne 14. jan. — Kot izgleda, bo boj okolo izplačitve vojaškega bonusa v kratkem končan s tem, da se bo bivše vojake izplačalo, kajti skoraj ne več dvoma, da bo senat v kratkem sprejal nekoliko popravljeno predlogo, ni podlagi, katere se bo finančiralo izplačitev bonusa z izdajo novih zveznih bondov po \$50. Zagovorniki nove kompromisne predloge se pripravljajo, da jo v prihodnjih nekaj dneh porinejo skozi kongres, nakar se pričakuje, da jo bo predsednik Roosevelt podpisal, ali pa dopustil, da postane zakon brez njegovega podpisa. Najbrž jo bo podpisal, kajti de-

(Dalej na 2. str.)

ZUPANI ZAHTEVAJO NOVE APROPRIACIJE

WASHINGTON, dne 14. jan. — Zupani velikih mest, ki jih je vodil newyorški zupan La Guardia in med katerimi je bil tudi clevelandski zupan Burton, so se včeraj obrnili direktno na kongres ter zahtevali, da sprejme nove apropiacije v znesku \$2,340,000,000 za nadaljevanje relifnih del dvanaest mesecov po 1. juliju. Zupani so pri tem ignorirali predsednika Roosevelta ter predložili svoje zahteve direktno podpredsedniku Garnerju, ki predseduje senatu, in predsedniku spodnje zbornice Byrnsu. Zupani izjavljajo, da je Hopkinsonov štirimiliardni program relifnih del pustil v velikih mestih na direktnem relifu 800,000 delzmožnih delavcev in da mesta sama ne morejo primerno skrbeti za pomoč potrebnemu prebivalstvu, kateremu ne pomaga uprava zveznih del, t. j. jih ni upošlila. Medtem pa predsednik Roosevelt razmišlja, da bi vprašal kongres za \$840,000,000 manj kot priporočajo zupani.

REPUBLIKANI SE PRTI TOŽUJEJO

WASHINGTON, dne 14. jan. — Predsednik narodnega republikanskega odbora Henry P. Fletcher je sinoč napadel radijski omrežji Columbia Broadcasting System in National Broadcasting Co. ter jima očital "cenzuro". Fletcher se je razjezik, ker sta obe družbi sklenili, da ne bosta "prodajali časa v zraku" političnim organizacijam pred narodnimi konvencijami teh organizacij v juniju. Republikanci bi radi šli na radio, da bi odgovoril na Rooseveltovo poslanico, prečitano ob priliku otvoritve letosnjega kongresnega zasedanja.

PROCESNI DAVEK BO VRNjen

WASHINGTON. — Zvezno vrhovno sodišče je včeraj odločilo, da se mora izterjani procesni davek v znesku 200 milijonov dolarjev vrniti obdavčencem, odklonilo pa je zaenkrat odločevati glede veljavnosti Bankheadovega zakona za kontrolo bombažne proizvodnje in o ustanosti Tennessee Valley Authority zakona.

Sleparija s pokopališkimi lotami in posojilnice

Sleparski agentje so bili v zvezi z uslužbenci posojilnic, ki so za svoje usluge dobivali "komisen."

Kot smo že poročali, je clevelandška veleporota pretečki tečaj za preiskovanje zadetkov izkoriscanja vlagateljev grdega izkoriscanja vlagateljev temveč so jim uslužbenci posojilnic preskrbeli tudi informacije, koliko ima vsak vlagatelj delnarja vloženega v posojilnici.

Prlica Fred Meisetz, ki je več mesecov delal kot tolmač za več takih sleparjev, je povedal vlagatelji zgodbo o neki revni vdoi, ki so jo sleparji potegnili na led kar dvakrat. Prvič so ji predali 40 lot za hranilno knjižico in 2,700 ter jih navtezili, da bo ta investicija pedvojila njeno premoženje v dveh letih. Pozneje so sleparji izvedeli, da si je zemsta spet prihranila nekaj denarja, ki so ga seveda izvabili od nje, to pot z drugačnim trikem. Poslali so k nji agenta, ki se je predstavil za "tajnika velikega društva" ter rekel, da namerava vlagatelju to drugo kupiti več posojilskih lot za svoje člane. Sleparski agent je nič slabega sluteči ženski napravil ponudbo, da bo "njegovo društvo" kupilo od nje vse lote po dvakrat višji ceni, kot jih je plačala ona. Reva je na to pristala. In slepar se je prijavno poslovil.

Kmalu zatem se je oglašil pri vdevi prvotni prodajalec lot ter ji zaupal, da ima še nekaj lot naprodaj, ki da jih lahko dobri. Reva se je seveda takoj spomnila, da je bila v povračju sleparjev "tajnike" ter lot kupila. Toda "tajniki" ni bilo več naokrog. Freiskava se nadaljuje. Med oslepjenimi vlagatelji je mnogo Slovencev, ki bodo pričali pred veleporoto o teh nezaslužnih sleparjih.

ODVETNIK PROGLAŠEN ZA BLAZNEGA

CHICAGO. — Odvetnik John W. Keogh, ki je včeraj na okrožnem sodišču streljal na sodnika in odvetnika nasprotne stranke ter slednjega ubil, je bil spoznan za blaznega, toda državni pravnik pravi, da bo včas temu prisel pred poroto počasno obtožbo umora.

Policija prijela vložilsko gango

Clevelandška policija je danes razbila organizirano vložilsko tolpo, ki je tekom zadnjih mesecov olajšala clevelandške firme za več kot petdeset tisoč doljarjev. Prijetih je bilo sedem članov vložilske gange, pet moških in dve ženski, dočim je policija na lovu še za petimi člani tolpe, ki so začasno odnesli pete. Policijska postaja je sporolila, da so ti zlikovci desperativni karakterji in da ima vsaj eden izmed njih brzostrelno puško, obenem pa je bilo opisanih 24 avtomobilov, ki jih je tolpa rabila ob različnem času. Kolovodja vložilcev je bil 28-letni Louis Herskowitz, ki sta ga prijela detektiva Anthony Kocevar in Anton Balzar v njegovem stanovanju na 10609 Superior Ave. Pri Herskowitzu, ki se je nahajal na prostem pod bondom, dokler sodišče ne izreče besede glede njegovega priziva proti obsojni zaradi ropa pri Metropolitan Life Insurance Co., so našli škatlo z \$2,220 v gotovini in \$240 v clevelandskem "scripu".

Redna seja

Nocoj ob 7:30 se bo v Slovenskem domu na Waterloo Rd. vršila redna seja društva Washington št. 32 ZSZ. Za ukrepati so važne stvari in slišali se bodo celoletni računi.—Tajnica.

Mestna elektrika

Zadnji čas za plačati račune za mestno elektriko za tekoči mesec je do 16. januarja v našemu uradu.

Kolumbovi vitezi kritizirajo vlado radi Mehike

Še vedno zahtevajo vladno preiskavo verskih persekcij v Mehiki ter trdijo, da Washington daje potuhu Mehiki.

NEW ORLEANS, La., 14. jan. — Vrhovni direktorski svet katoliške organizacije Kolumbovi vitezi, ki te dan zboruje v tem mestu, je včeraj zopet napadel tobožne verske persekcije v Mehiki ter obdolžil ameriškega poslanika v Mehiki, da "podpira doktrine in prakso mehiške vlade in da odprto deluje na nadaljevanje te prakse." Zborovalci so dobili pismo od bostonskega nadškofa kardinala O'Connell, ki "vitez" hodi, naj nadaljujejo s svojo kampanjo za ameriško vladno preiskavo mehiških razmer.

Načelniki te katoliške organizacije so izjavili, da "vlada v Mehiki despotizem, ki zanika versko svobodo celo ameriškim državljanom, človeške in posestne pravice so pravljica, cerkve so bile konfiscirane, staršem se zanika pravico poslati svoje otroke v šole, katere bi sami izbrali, otrokom pridigujejo komunistične doktrine, jim pripovedujejo, da ni boga ter jih podučujejo v spolnih zadevah na način, ki ograže njihovo moralno."

(Kolumbovi vitezi in katoliške organizacije v Ameriki sploh že dalj časa vodijo intenzivno kampanjo, čije smotre je ameriška vladna preiskava "verskega preganjanja" v Mehiki. Predsednik Roosevelt je pred nedavnim odgovoril na to zahtevo izjava, da Združene države se ne morejo vmešavati v notranje zadeve sosednje republike, t. j. Mehiki. Katoličani s to izjava niso bili zadovoljni ter nadaljujejo s svojo kampanjo.)

Japonska odide z mornariške konference

rečenje

LONDON, 14. jan. — Sinoč je bilo uradno naznanjeno, da bo Japonska delegacija zapustila mornariško konferenco, ker je Velika Britanija in Združene države nočeta dovoliti mornariške enakosti. Japonska bo ponovno poudarila svoje znano stališče z ozirom na mornariške omejitve, nato pa bo zapustila konferenco. Japonska zahteva, da se jo prizna kot enakopravno pomorsko silo. Načelnik japonske delegacije admiral Nagano se bo vrnil domov nemara preko Združenih držav, in rečeno je bilo, da će bo Washington pokazal dovolj zanimanja, se utegne ustaviti v svrhu neformalnega pogovora glede sklenitve separatnega pomorskega dogovora med Združenimi državami in Japonsko.

Priznal 59 vlomov

Osemnajstletni Horton Kihorany, 16024 Holmes ave., je včeraj pred sodnikom Frank S. Dayjem priznal, da je skupno z nekim drugim mladeničem vložil v 59 clevelandskih, east-clevelandskih in euclidskih domov ter odnesel razne robe v skupni vrednosti \$10,000. Kihorany in njegov tovarš Rudolph Stefanic, o katerem se domneva, da je bil Kihoranyjev pajdaš pri vložilih, sta bila prijeti, ko sta se skušala iznebiti ukradenega radijskega prejemnika. Zagovarjati se bosta moralna zaradi vlooma.

Redna seja

Nocoj ob 7:30 se bo v Slovenskem domu na Waterloo Rd. vršila redna seja društva Washington št. 32 ZSZ. Za ukrepati so važne stvari in slišali se bodo celoletni računi.—Tajnica.

Mestna elektrika

Zadnji čas za plačati račune za mestno elektriko za tekoči mesec je do 16. januarja v našemu uradu.

Ameriška delavska federacija in Lewis

Claherty organizira odpor proti Lewisu, češ, da zanaša razkol v A. D. F.

V Clevelandu je v teku akcija, katere smoter je dvigniti čim jačjo opozicijo zagovornikov starega načina organiziranja v unijah po strokah proti Johnu L. Lewisu, ki stoji na čelu gibanje za industrijski unijonizem. Protveza za ta odpor proti Lewisu je, da je povzročil razkol v vrstah Ameriške delavske federacije. Coleman Claherty, organizator A. D. F. v tukajnjem distriktu, je včeraj izjavil, da bo nastopil pred Clevelandsko delavsko federacijo v sredo zvečer ter podal nekaj "jasnih dejstev" o Lewisu in njegovi kampanji za industrijski unijonizem. Claherty pravi, da ne namerava organizirati prekrižanih rok ter mirno gledati, kakor federacijo razjeda Lewisovo gibanje. "Lewisovo gibanje je dualizem," pravi Claherty, "zato se mu morajo postaviti poroči vsi, ki so jim pri srcu interesu federacije. Če Lewis res namerava organizirati neorganizirane delavce, zakaže našo vloga v Pittsburghu ali Detroitu, kjer nujno rabijo organizacijo? Zekaj je prišel v Cleveland, ki je eno izmed najmočnejših unijskih mest v deželi?"

Clevelandška federacija je že odobrila zborovanje, ki se bo vrnilo prihodno nedeljo in na katerem bo Lewis govoril in kampanji clevelandskega Avtovnega sveta za organiziranje delavcev v vseh avtinih tovarnah v Clevelandu. Ta odobritev pa je predvsem znana, da je predno je bilo znano, da je Lewis resigniral kot podpredsednik delavske federacije ter se poslavil na čelo gibanja za industrijski unijonizem.

PISKER NA GLAVI

SEATTLE, Wash. — Včeraj je prišla na neki voz ulične ženske z majhnim dečkom, ki je imel na glavi nataknjen škrnicelj, ki mu ga ona ni pustila sneti z glave. Ko pa za trenutek napačil nanj, je deček brž škrnicelj snel in začuden potnik so opazili, da ima deček na glavi kovinski pisker. Mati je nato pojasnila semejočim se potnikom, da si je deček nasadil pisker na glavo tako čvrsto, da mora z njim k zdravniku, da mu ga bo sneti. Da ne bi ljudje videli čudnega pokrivala, mu je potisnila na glavo škrnicelj.

Smrt preži na cestah

Pet mrtvih, trinajst resno ranjenih in 107 lahko ranjenih v prvih dveh tednih letosnjega leta—bogme, to se čita kot poročilo z abesijske fronte, pa je zgoraj poročilo o prometnih nesrečah na clevelandskih cestah v teku prvih dveh tednov, 1936. Stroški ljudi, ki so izgubili življenje na cestah Greater Clevelanda tekom lanskega leta, znata 201, težko ranjenih je bilo 481, nad štiri tisoč pa je bilo lažje poškodovanih. Po tej statistiki sodeč, je na naših cestah človek skoraj bolj v nevarnosti kot na abesijski fronti.

Sanitarnost mlekarne

Opozarjam na oglas Race-to-mlekarne, 1028 E. 61 St., ki je priobčen v današnji številki "Enakopravnosti", v katerem Mr. Frank Race pojasnjuje, kako se deluje za sanitarnost in izboljšanje mleka v njegovi mlekarni.

Mussolini obljudlja, da ne bo napadel Anglije

Tudi pravi, da se bo držal Lige navzlic sankcijam. Anglija je pripravljena na oljne sankcije. Italijanska armada v Afriki obtičala v blatu.

PARIS, 13. jan. — Italijanski oljni embargo. Predno je bila premijer Mussolini je danes podal francoskemu ministarskemu predsedniku Lavalu osebno zavetnikom ministerstvom in predstavniki armade, mornarice in zračne sile.

RIM.—Vlada je objavila dekrete, ki določa izredne apropiacije v znesku 640,000,000 lir (\$51,392,000) v svrhu pokritja stroškov vojaške kampanje v Afriki. Od te vsote dobi vojno ministerstvo 500 milijonov lir, 73 milijonov je določen za potrebe vojne mornarice, 65 milijonov pa za pomoč družinam vojakov afriške armade.

ADDIS ABABA. — Naravne sile so po vsem videzu uspešno prihodnji teden v Ženevi, da bo razpravljalo o možnih nadaljnjih sankcijskih ukrepov proti Italiji, ki bodo uključevali oljni embargi.

LONDON.—Vlada Velike Britanije je pripravljena nadaljevati s kolektivnimi sankcijami proti Italiji, odvisno pa je od Amerike, ali se bo vključilo tudi

WAGNERJEV ZAKON NA PREIZKUŠNI

ELYRIA. — Zastopnik splošnega odbora za delavske odnose je danes otvoril tukajnjem okrožnem sodišču izgubil tožbo, kar ga je tako razjarilo, da je potegnil samokres ter začel streljati na odvetnika nasprotnega stranke Christopherja G. Kinneyja in na sodnika, ki je bil odločil proti njegovemu klientu. Predno se je navzočim posrečilo razoreziti ponorelega odvetnika, se je Kinney zgrudil mrtev poleg sodne mize, dočim se je sodnik rešil s tem, da se je naglo skril za svojo mizo.

Mašijo skupaj nad mestila za AAA

WASHINGTON, dne 13. jan. — Voditelji in zastopniki farmerskih organizacij ki jih je administracija poklicala v Washingtonu na posvetovanje glede nadomestitve ovrženega zakona za farmsko obnovovo (AAA), in administracija so se danes žurili, da čim prej pripravijo načrte za nove zakonske predloge, ki naj bi nadomestile zakon AAA, ki ga je zvezno vrhovno sodišče ovrglo ter s tem zadalo "new deal" silovit udarec. Do včerjega nesporazuma je prišlo do dolga negotovosti med farmerskimi voditelji in administracijo samo zaradi Rooseveltove zahteve, da kongres prekliče zakon, ki določa, da se 30 odstotkov carinskih dodatkov dene na stran, da se jih porabi za odpomoč poljedelstvu. Računa se, da bi ta zakon, ki ga je sprejel kongres v zadnjih dneh svojega lanskega zasedanja, prinesel ameriškemu poljedelstvu okrog 90 milijonov dolarjev letno. Farmerske organizacije zahtevajo, da se ta zakon obdrži v veljavni. Drugače pa je potreben, da se načrte za nove zakonske predloge priprave in voditelji farmerjev še kar složni pri mašenju.

Odbor mlad. zborova "Škrjančki" Preteklo soboto so mladi povični mladi povični zbor "Škrjančki" izvolili iz svoje srede odbor, ki testostoj kot sledi: predsednica Mary Nemec, podpredsednik Frank Kosten jr., tajnica Angela Kern, blagajnik Frank Kra

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PTG. & PUB. CO.
6231 ST. CLAIR AVE.—HENDERSON 5811

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

VATRO J. GRILL, Editor

Po raznjašalcu v Clevelandu, za celo leto	\$5.50
za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece
Po pošti v Clevelandu za celo leto	\$6.00
za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece
Za Zedinjene države in Kanado za celo leto	\$4.50
za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemstva	\$1.50
za 6 mesecev	\$1.00; za celo leto
	\$8.00

Entered as Second Class Matter April 26 h, 1918
at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the
Act of Congress of March 3d, 1891

104

MASNO UNIČEVANJE DELAVSKIH ŽIVLJENJ

Ameriška javnost je bila te dni seznanjena s strahotnim masnim uničevanjem delavcev, zaposlenih pri vrtanju predora v Gauley Bridgu v Zapadni Virginiji, ki bo dovajal vodno silo elektrarni New-Kanawha Power Co., da bo tamošnja tovarna wallstreetske korporacije Union Carbide & Carbon Co. prišla do cenene električne sile. Predor kopljen je že nekaj let in je bilo zaposlenih pri tem delu nad dva tisoč delavcev, belcev in črncev. Ti delavci pa so bili prisiljeni delati pod skrajno nezdravimi pogoji in posledica je več sto mrtvih in tisoč in pol živih mrtvev, ki čakajo smrti za kamnoseško jetiko ali silikozo.

Predor so vrtali skozi goro nad mestcem, ki stoji večidel iz kremenca. Po razstrelbah je bil tunel napolnjen bolj s finim kremenčevim prahom, ki deluje na pljuča kot stekleni prah, nego z zrakom. V živiljenskem interesu delavcev je bilo, da se tunel poškropi z vodo in da se z delom počaka toliko časa, da se pogubnosni prah poleže, ali pa da se jih vsaj da maska proti prahu. Toda nič takega se ni zgodilo. Mar je samogoltnim wallstreetskim profitarjem zdravje in živiljenje uboge delavske pare, ki jo je dandanes toliko preveč na delovnem trgu! Vrag jih vzemi, si mislijo, bomo pa druge dobili, saj jih je tako preveč! In so se po tem ravnali.

Delavci skoro gotovo niso radi delali v strupenem ozračju tunela, toda kaj, delo je dandanes težko dobiti in človek je pripravljen pretrpeti vse, samo da nekaj zasluži za kruh sebi in svojim. Tako so nesrečneži trdo delali v megli strupenega prahu, da bi bil predor čimprej narejen, kajti kompaniji se je mudilo, ker ni imela zvezneg dovoljenja za izkorisčanje vodne sile reke, iz katere bodo po tunelu napeljali vodo v novo elektrarno.

Sprva se najbrž ni zgodilo nič posebnega. Delavci so sicer kašljali pri delu, toda, kdo pa ne kašja, če dela zaviti v oblake prahu? To se jim je videlo najbrž naravno.

Cez čas pa je začela kosit smrt. Zdravnik, kateremu so se zatekali bolni in umirajoči delavci, je bil v megli; ni vedel, kaj povzroča tajinstveno smrtno bolezen. Dzaj ve: kremenčev prah v tunelu. Toda za več sto delavcev je zdaj že prepozno: smrt jih je podavila in 169 jih leži pokopanih v skupnem grobu na zapuščenem koruznem polju. Pokopali so jih kakor crnjeno živino! Toda ti niso zdaj na najslabšem, mrtvi so in tipljenja je konec zanje. Mnogo na slabšem je tisoč in pol živih mrtvev, ki se vlačijo po Gauley Bridgu kot pošastne sence smrti, na katero čakajo in kateri ne morejo uiti.

Ta slika je tako strahotna, da se človek ob pogledu nanjo strese v mrzli grozi ter se ogorčen vpraša, kako je kaj tega sploh mogoče? In kdo je ustvaril to sliko groze, kdo je obsodil teh dva tisoč delavcev na sigurno smrt? Nihče drugi kot nenasiteni pohlep po čim večjih in hitrejših narejenih profitih, najdražje de-

(Dalej v 6. koloni.)

Debata med Thomasom in Browderjem

Cleveland, Ohio
Odkar sem začel gledati na živiljenje z realne strani in se otrekel praznih verskih predsedkov, nisem več delal gneče v cerkvah, toda v cerkev me je zaneslo minulo soboto, ko se je vrila debata med socialistom Thomasom in komunistom Earl Browderjem v baptistovski cerkvi na Euclid Ave. Mislim, da lahko brez skrb rečem, da se v tej cerkvi ni še razpravljalo o tako važnih in za človeštvo korenih vprašanjih, kakor se je omenjenega večera. Katoliška duhovščina gotovo ne bi pustila rabiti take cerkve v tak namen, zlasti, ker se je najbolj obsojalo zločinski fašizem.

Oba govornika sta izvrstna in moje mnenje je, da bi ju moral priti poslušati sleherni delavec in delavca. Ker se njuna mnenja v tem pogledu dosti ne križata, debate med njima niso sovražnega značaja kot nekoč. Browder podpira potrebo takošnje enotne fronte, dočim pravi Thomas, da je treba, da smo pri tem previdni in da se učimo iz skušenj v preteklosti. Socialistična internacionala da je vedno priznavala dejstvo, da medsebojni boj delavstva samo slab, vsled česar je ta boj fašizmu dobrodošel. Soc. internacionala je bila vedno uverjena, da se bo moč delavstva uveljavila edino, kadar pride do edinstva in intelligentnega skupnega nastopa. Skušnje, skozi katere se prebijamo, morajo vzbuditi željo ne le po or-

ganiziranju enotne delavske akcije, temveč tudi po takojšnji izabraževalni akciji za složnost, ki bo pojačala delavske borbeno silo. Smoter soc. internacionale je edinstvena in inteligentna delavska akcija na podlagi iskrenega sporazuma. Socialisti apeliramo na delavce vsega sveta, da prenehajo z bojem drug proti drugemu ter se strnejo v složno borbeno organizacijo za boj proti fašizmu in vojni. Le organizirano delavstvo bo dovolj močno za odvrtitev preteče nevarnosti, ki jo nam pripravlja kapitalizem, ki nas tišči v čedalje večjo revščino, obenem pa organizira fašistične bande za boj proti nam ter obenem pripravlja novo vojno, ki bo prinesla človeštvu nepopisno gorje.

Pred nami je že dejstvo krvave vojne, ki jo je izvral barbarski fašizem Mussolinija, iz katerega izvirajo napeti odnoshaji v Evropi, ki se utegnejo vsaki čas izčimeti v novo svetovno klanje. In delavci brez organizacije so kot vojak brez puške ter se morajo pokoriti vsaki reakcijonarni sili. Dokler delavstvo ne bo dobro organizirano, tako dolgo ne bo moglo odvratiti od sebe tekih nesreč niti se odresti vsestranskega izkorisčanja. Za pozivajo delavce pri nas, ki se zavedajo nevarnosti, ki preti delavskim masam od najnovejšega izročka kapitalizma — fašizma, da pristopijo v klub št. 49 JSZ, ki zboruje vsak prvi petek v mesecu zvečer v čitalnici Slovenskega delavskega doma na Waterloo rd. Delavci, v združenju naša moč in rešitev!

A. Skapin

Kožni izvleček zdravkož

Kožne bolezni, posebno ekcemi, so zlo, proti kateremu so bili zdravniki doslej v mnogih primerih brez moči. So tisoči ljudi, ki imajo na videz povsem nedolžne izpuščaje, ki jim pa povzročajo več bolečin nego nevarne bolezni. Zoper bolečine je še kakšen lek v omamnih pripomočkih, zoper srbenje, ki ga povzroča večina ekcémov, pa ni pravih učinkovitih zdravil. Pri tem so to zelo trdrovratne bolezni. Kdor je kdaj imel kakšen ekzem, je vedno v nevarnosti, da ga znova dobi. Malenkostna napaka v hrani, nedoslednost v dieti in že se pojavi znova.

Sedaj pa so odkrili pripomoček, ki obeta, da bo to bolezni pregnal za vedno. Odkrito so postopek, ki omogoča izdelovanje iz zdrave kože ekstrakt proti ekcémom. Ti se pojavljajo vedno znova namreč na koži, ki je izgubila sposobnost, da bi izenačevala okvare od zunaj ali zavojijo škodljivih produktov presnove. Zdrava koža pa ima v sebi dovolj zaščitnih snovi.

Odkritelj novega ekstrakta, dunajski zdravnik dr. Turmann, pravi, da je mogoče z injekcijami tega ekstrakta tako povečati odpornost bolne kože, da izginejo celo dolgoletni ekcemi v prenenjivo kratkem času. To so mu pokazali številni poskusi z bolniki in med njimi so bili takšni, ki so jih smatrali za neozdravljive, ker jim ni pomagala nobena druga stvar. Koža jim je po injekcijah izgubila svojo preobčutljivost. Tako je dr. Turmann z osmimi injekcijami v treh tednih dokončno ozdravil pacienta, ki se ga je držal trdrovraten ekzem že leta doli, v drugem primeru je ozdravil z 11 injekcijami v sedmih tednih ekcem, ki ga je pacient prenašal že od rane mladosti. Ekcemi se niso več ponavljali niti v primicah, da so ozdrav-

ljenci jedli jedi, ki so jim prej takoj obnavljali to zlo, niti rabiljali v svojem vezikanju poslu, n. pr. pri pranju, ostre snovi, ki jih koža ne prenaša rada.

Vrednost časopisnega oglasa

Ograniceni uspehi angleškega poštnega ministra

Angleško poštno ministrstvo vodi že več let velikopotezno kampanjo s časopisnimi oglasi. O njenih uspehih je poročal tednik načelnik tiskovnega oddelka v poštnem ministrstvu in dejstva, ki jih je navedel, so presenetila celo tiste, ki so bili že prej kolikor toliko poučeni o stvari.

Popolnoma umilivo je, da je poštno ministrstvo uporabilo baš časopise za svoje oglaševalno delo, je izvajala tiskovni načelnik, saj predstavlja časopisje najučinkovitejše izložbeno okno za vse, ki hočejo javnosti predložiti svoje blago. Časopisni oglasi bo ostal tudi v bočno glavnih propagandnih pripomočkih tega ministrstva, kajti ta vrsta propagande vedno stoji na predmetu.

Kompromisno predlogo je predložil načelnik senatnega finančnega odseka senator Pat Harrison iz Mississippija in znamenja kažejo, da je bila predloga toliko popravljena, da ne bo naletela na predsednikov veto. Predloga je bila večeraj izročena senatnemu finančnemu česku, pred katerim bo danes nastopil zvezni zakladniški tajnik Morganthau, da bo povedal, ali bi izdelal novih posebnih bondov imela kak učinek na viadni bondi, trgi in na prodajo takzvanih "baby" bondov.

Pričakuje se, da bo prišel predloga pred senat v četrtek in da bo takoj sprejet, nакar se jo bo poslano v nižjo zbornico bonusa v gotovini, so zadovoljni, pred koncem tega tedna. Če bo da se nadomesti gotovina z boni, llo v nižji zbornici, ki so dosegli sprejetje predloga za izplačitev bonusa v gotovini, so zadovoljni, pred koncem tega tedna. Če bo da se nadomesti gotovina z boni, llo v nižji zbornici, ki so dosegli sprejetje predloga za izplačitev bonusa v gotovini, so zadovoljni,

pakete znižale, pričakuje poštno ministrstvo, da bo letos beležilo za 13 milijonov paketov večji promet nego lansko leto. Takšni veliki uspehi časopisne reklame so imeli za posledico tudi namestitev velikega stevila doslej brezposelnih pri pošti in v industriji, ki deluje v zvezi s pošto. Stevilo nameščenih cevov v poštnih uradih je naraslo letos za 8000 oseb in izdatki za plačo so se zato povečali v enem samem letu za skoraj 600 milijonov dinarjev.

Ovratnice iz stekla

Novaček češkoslovaške steklariske industrije

Najnovejša specialiteta v področju moške mode so ovratnice iz stekla. Seveda ne gre tu za navadno steklo, temveč za tvorivo, ki so ga izdelali po dolgem eksperimentiranju in ki se stoji iz pretenkih in prožnih, toda skoraj neuničljivih steklenih nitk. "Tkanie" iz tega stekla se dalo izdelati v najrazličnejših barvah in kažejo močan lesk, ki učinkuje baje izredno interesantno. Kravate iz tega blaga se dalo na preprost način oprati.

Češkoslovaška steklarska industrija, ki je bila v dobi sedanje krize prisiljena, da poišče še marsikakšno novo uporabo stekla, si obeta, da jih bodo steklene kravate zelo poživile posle. Dela pa že na tem, da bi iz novega tvoriva izdelovali tudi druge moderne stvari, kar je podelil v skrbih vpravljajoči se marsikakšno novo uporabo stekla v moderni stroki, kjer je rabilo doslej skoraj samo za gumbe.

BONUSNA PREDLOGA BO NAJBREŽE PRODRILA

(Dalje iz 1. str.)

mokratje, vključivši predsednike in veteranske organizacije solidno stope za predlogo.

Senator James F. Byrnes iz South Caroline je sinoči izjavil, da ne bo v senatu oddanih niti dvanajst glasov proti popravljanju predlogi. Byrnes je demokrat, privrženec administracije in sponzor kompromisne predloga. Enako se pričakuje, da bo nižja kongresna zbornica sprječila popravljeno predlogo že večjo večino kot je sprječila predtekli den originalno predlogo, ki je dolžala izplačitev vojaškega bonusa v gotovini. Kompromisna predloga določa izplačitev bonusa v bondih po \$50, tako da izplačitev bonusa ne bo zahtevala novih davkov.

Kompromisno predlogo je predložil načelnik senatnega finančnega odseka senator Pat Harrison iz Mississippija in znamenja kažejo, da je bila predloga toliko popravljena, da ne bo naletela na predsednikov veto. Predloga je bila večeraj izročena senatnemu finančnemu česku, pred katerim bo danes nastopil zvezni zakladniški tajnik Morganthau, da bo povedal, ali bi izdelal novih posebnih bondov imela kak učinek na viadni bondi, trgi in na prodajo takzvanih "baby" bondov.

Pričakuje se, da bo prišel predloga pred senat v četrtek in da bo takoj sprejet, nakiar se jo bo poslano v nižjo zbornico bonusa v gotovini, so zadovoljni, pred koncem tega tedna. Če bo da se nadomesti gotovina z boni, llo v nižji zbornici, ki so dosegli sprejetje predloga za izplačitev bonusa v gotovini, so zadovoljni,

ŠKRAT

Telefonski pogovor okrog sveta

Tehnični žurnal Bellove telefonske družbe v Ameriki je objavil kratko toda silno zanimivo poročilo o telefonskem poskušu, ki so ga izvršili prejšnjo pomlad. Inženirji telefonske družbe so si začastili nalogu, telefonirati iz sobe v nekem newyorskem nebotičniku v sosednjo sobo, toda s komplikacijo, da je moral teči telefonski razgovor krog in krog zemeljske krogline. Za ta eksperiment so bile potrebne obsežne priprave, saj so morale sodelovati pri njem telefonske družbe raznih držav in kontinentov. Britanska, holandska in holandskoindijaška poštna uprava ter Bellova družba so stavile na razpolago ves svoj tehnični aparati.

Pogovor je tekel po naslednji poti: Od New Yorka do San Francisca deloma po pupiniziranih kablih, deloma pa po sistemu visokofrekvenčne telefonije vzdolj navadne telefonske linije. Do San Francisca je bilo treba premostiti razdaljo 5600 km. Od tod naprej je šel pogovor brezžično do Bandoenga v Nizozemski Indiji. Razdalja znaša 14.000 km in so jo premostili z dvema oddaljima postajama na kratke valove 27.7 odnosno 31.9 m. Iz Bandoenga je šel pogovor spet brezžično naprej v Amsterdam na daljavo 11.700 km. Tuji na tej progri sta prenašali pogovor kratkovalovni brezžični postaji na valovih 15.5 m v smeri od vzhoda proti zapadu in 16.4 m v obratni smeri. Od Amsterdama so še besede po 480 km dolgem kablu do Londona, iz Londona pa spet s pomočjo dveh radio postaj na valovih 24.7 in 27.3 m do 5600 km oddaljenega New Yorka. V celoti je bilo treba premostiti 37.380 km, kar je nekoliko manj od dolžine ekuatorja, ki znaša kakor znano 40.000 km.

Osobje, ki je moral pomagati pri tem razgovoru, je delalo ob zelo različnem dnevnom času. V New Yorku se je pričel pogovor ob 9:30, ko je bila v San Franciscu ura še 6:30 zjutraj. Med San Franciscem in Bandoengom na otoku Javi leži tako zvana meja datum

Slovenska Svobodomiselna
Podpora Zveza

USTANOVljENA 1908

INKOPRIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

Vatro J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kyartich, I. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
Rudolph Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.

Mirko Kuhel, blagajnik, 245-47 West 103rd St., Chicago, Ill.

A D O Z O R N I O D B O R :

Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Lynn Ave., So. Burgettstown, Penna.

P O R O T N I O D B O R :

Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Mauas, 4430 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Pugel, 1023 South 58th St., West Allis, Wis.

G L A V N I Z D R A V N I K :

Dr. F. J. Arch, 618 Chestnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.

U R A D N O G L A S I L O :

"ENAKOPRavnost", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
Vsa plama in stvari, tico se organizacije, se naj posilja na naslov tajnika, denar za Zvezco pa na ime in naslov blagajnika. Pritožbe glede poslovanja upravnega odseka se naj naslavijo na predsednika nadzornega odseka, pritožbe sporne vsebine pa na predsednika porotnega odseka. Stvari tice se urednistva in upravnista uradnega glasila, se naj posilja na naslov "ENAKOPRavnost", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Zanimive vesti iz stare domovine

Novi grobovi

Umrl je Ignacij Supan, šolski upravitelj v pokoju, bivši dolgoletni brežiški župan in načelnik okrajnega cestnega odbora. Rojen v Smarjeti pri Rimskih Toplicah je po maturi na učiteljišču v Ljubljani leta 1882 služil kot učitelj pri Sv. Lovrencu pod Prozinom in na Teharjih, leta 1892 je prišel v Brežice, kjer je služil 35 let.

Umrl je v Zavodni 46 letni tesarski polir in hišni posestnik g. Leblé Valentin. Pokojnik je bil dalje časa občinski odbornik bivše okoliške občine. Zapuščeno in pet majnih nepreskrbujenih otrok. V celjski bolnišnici je umrla Angel Planinc.

Pri Sv. Petru pod Sv. gorami je umrl Jože Novak, bivši občinski tajnik štirih občin. V Ljubljani je umrla Ana Drexler, soproga nadsprevodnika drž. žel. v pokoju.

V Poljčanah je umrl trgovec in industrialec Franc Drobink in starosten 53 let.

V Novem mestu je pri svojem sinu Božidarju, sodniku okrožnega sodišča, umrl dr. Tomaz Romih, vpokl. ravnatelj krške meščanske šole. Rodil se je v Dobru pri Planini nad Sevnico, gimnazijo je študiral v Celju, univerzo pa v Gradcu. Po raznih službah na osnovnih solah je bil leta 1890 promoviran za doktorja filozofije. Leta 1906 je bil imenovan za ravnatelja meščanske šole v Krškem, kjer je služeval že od leta 1887. Polnih 47 let je služeval, leta 1923 pa je stopil v zasluzeni pokoj. V Krškem je županoval polnih 12 let.

V Senovem je ugrabil smrt Kristino Kodelja, soproga rudniškega restavraterja Alfonza Kodelja. Ob njenem prezgodnjem grobu žalujejo mož in pet otrok.

Umrla je v visoki starosti 82 let Pečnik Antonija, zasebnica s Krivice, občina Rajhenburg.

Smrt blage žene

V bolnišnici v Mariboru je umrla v starosti 65 let zasebnica gospa Marija Zlokarnik.

VI LAHKO LASTUJETE VAŠ DOM!

963 Depot St. Wickliffe, od Euston, primerna bungalov s 5 sobami in lepo stanju; lot 50x174. Pogoj: \$3500

981 E. 131 St. dvojniška hiša, 5 sob spodaj, 4 soba na drugem nadstropju, stanovanjske sobe na tretem nadstropju. Pogoj: \$3900

1268 E. 187 St., južno od St. Clair Ave., velika hiša z mo. garažo, 5 sob in kopališčem na prvem nadstropju, garaza; lot 6x140. David \$51.13 letno. Pogoj: \$4500

1319-21 E. 188 St., južno od St. Clair Ave., 2 dvojniške hiše, 5 sob in 2 garaže na prvem nadstropju. Pogoj: \$1100 takoj, ostalo na \$45. mesecno, vključiva: \$4000 davke

THE CITY & SUBURBAN CO.
308-318 Anisfield Building, vogal E. 9th in Huron. MAin 1645

ENAKOPRavnost

Drevesa pozimi

Pesniki so znali besedo o umiranju prirode, pred zimskim časom, a za tistega, ki pozna to naravo malo globlje, je ta beseda najmanj zelo pretirana. Kajti zemlja in njeno življenje ne pozna zimske smrti. Večina višjih živali zimo prav dobro prebije z zimskim spanjem, ali s tem, da se ji umaknejo, kakor ptice selivke, v toplejše kraje. Žuželke in druge manjše živali zimo prav tako prespijo v rezervnih zalogah, ki jih ne poznamo natančneje, ki so pa na vsak način potrebne, da more drevo pozneje spet rasti. Bržkone se tedaj tvorijo tudi rastni hormoni.

Zanimivo je, če spravimo lesne rastline v zimskem času v rastlinjak ali v toplo sobo. Njih popki se nekaj časa nočejo razvijati — toliko časa pač, dokler se ne izvrši "notranja sprememb." Tudi gomolji in čebule ne pričnejo v topoti takoj poganjati, ko smo jih jeseni vzelj iz zemlje. Vsak vrtnar ve, da potrebuje tulipani, šmarnice, hiacinte in druge čebulnice nekaj "predbožičnega mizu," preden pričnejo v topoti poganjati. To dobro mirovanja lahko skrjamo, toda populoma se ji ne moremo izogniti.

Za naše listavce traja ta dobra zimskega počitka pet do sedem mesecev. Ce poskusimo z navrnjanjem pridobiti sol iz breze, se nam bo to redko posrečilo pred sredino marca — v tem času se prične namreč v drevesih v splošnem novi obtok sočkov. Rezervne snovi se raztopijo in se pričnejo pretakati proti popkom, ki se začenjajo razvijati. Sedaj šele spoznamo pravi pomen zimskih zalog. Z njimi se hranijo poganjajoči listi in veje. Brez teh zalog ne bi moglo drevo v tem času od nikoder dobiti hrani za novo rast, vsi brsti bi poginili zavojno pomankanjanju hrane. Pomladni sijj živi tako od milosti zimskih zalog.

Drugače pa delajo in živijo dalje. Oglejmo si samo zimsko popko. Tu je vse dobro zavito v večkratne plasti plutovinaste substance, ki je slab topotni prevodnik, po vrhu je popok zasiten z vočem in smolnato preveliko pred dejem.

Zato pa so drevesa sposobna

Avtrijci izganjajo naše ljudi

Maribor, 14. dec. — Avstrijski orožniki so pognali preko meje 30 letnega Ivana Hullu, rojenega v Gradcu, ki se je vse svoje življenje nahajal pri svoji krušni materi v Weitersfeldu pri Radgoni na avstrijskem teritoriju ter bi moral prevzeti od nje posestovo. Imel je dovoljenje za bivanje v Avstriji, pa so ga kljub temu orožniki zagrabiли ter odvedli preko meje. Izgon se je izvršil s tako naglico, da ni imel Hull niti časa, da bi vzel s seboj svojo obliko ter je pobasal v celo le nekaj mokregata, ki se je sušilo. Kam naj gre sedaj revez, katerega starši so se že davnaj pred svetovno vojno preselili v nemške kraje, je pač vprašanje; v Avstriji ga čaka posestovo in imetje, ki bi ga lahko preživilo.

Tragična nesreča se je zgodila na železniškem prelazu na Hradeckega cesti. Tovorni vlak ki vozi iz Dolenske, je nekaj minut po devetih zvečer na prelazu na Hradeckega cesti povzil reducirane železniške uRADNIKI. Križman Al. Vlak je nesreča dobesedno prečkal na dvoje. Policijska komisija je ugotovila, da je nesreča najbrž skočil pod vlak v duševni zmudenosti. Ker je bil že del časa reduciran in je še v novembra dobil službo dnevničarja na banski upravi, je bil gotovo v precejšnjih stiskah, ki so tako vplivale na njegovo duševno razpoloženje.

To kopičenje hrane je nekaj, kar poznajo tudi drevesa. Poleti pripravljajo listi vse, kar potrebuje rastline za svojo rast in cvetenje. Jeseni pa se to spremeni. Ze jeseni drevesa ne rastejo več. Posledica tega je, da pripravijo listi več hrane in zaloge, nego jo more rastline porabiti. Vse te hranilne snovi se pričnejo kopičiti v koreninah, ko se te napolnijo v debla in nazadnje in veje. Jesensko drevo ima tedaj deblo, ki je nabit s hrano, maščobo in škrobom. Kakor živali, si tudi drevesa za zimo omislijo takorekoč plast slanine.

Pod vplivom teme se škrob spremeni v tekočino in nato predela v sladkor, voda topi ta sladkor in ga odvaja v korenine ter debla. Tja odide še marmikatera snov, ki si jo je bila pripravila rastlina. Sladkor se spet spreminja v škrob, tako da so debla od decembra dalje kakor kakšna špecerija napolnje na s sladkorjem, škrobom in

beljakovinami. Seveda je tu med posameznimi vrstami dreves marsikatna razlika. Drevesa s trdim lesom, kakor hrasti, javori in bukve, so v pozni jeseni preporna sladkorja, pozimi pa škroba, drevesa z mehkim lesom (bori, breze, lipe) pa spremnijo svoj škrob ne v sladkor, temveč v mastna olja, kar ima za posledico, da bašta drevesa prebijejo v nižje temperature nego prej navedena. V dobi zimskega počitka se izvršijo še neke spremembe v rezervnih zalogah, ki jih ne poznamo natančneje, ki so pa na vsak način potrebne, da more drevo pozneje spet rasti. Bržkone se tedaj tvorijo tudi rastni hormoni.

Zvezcer se je pojavila v garderobi varieteta, kjer je artist nastopal. Ostala je tam sama nekoliko trenutkov in spet odšla. Nahami je prispeval kratek čas pozneje, se pripravil za predstavo in stopil na oder. Občinstvo ga je sprejelo z velikim aplavzom. Artist se je priklenil in začel takoj s prvo točko, s požiranjem meča. Komaj je začel, pa se je zgrudil kakor od strele na zad na tla. Nastalo je veliko razburjenje. Na oder je stopil varietetski zdravnik, ki pa je mogel ugotoviti le to, da je artist že mrtev. Pozneje so ugotovili, da je bil med namazan z nekim strupom. Sum je padel takoj na neznamo mlađo doma. Bržkone gre za maščevanje kakšne prevarane ljubice. Toda domo policija doslej zmanjša.

Tako zima za rastline ne po meni smrti in stiske, temveč le neko drugo vrsto življenja nego poleti in to življenje nič manj zanimivo.

Pogoltnil je zastrup-

ljen meč

Požiralec mečev Nahami je zbuljal v zadnjem času pozornost publike, ki obiskuje bukaristične varietete. Pri njegovih nastopih ga je spremnila izredno lepa, mlada artistka, ki so jo smatrali za njegovo ženo. Te dni je Nahamija v njegovem hotelu obiskala neka druga mlada dama in nekoliko trenutkov pozneje so slišali iz njegove razburjenje.

This delicious cheese food is DIGESTIBLE AS MILK ITSELF!

Hidden in Velveeta's richly mild Cheddar Cheese flavor are health-protective elements of many foods. It's wonderful for children. Serve Kraft Velveeta—in sandwiches, in cooked dishes... often!

666 PREHLADE
in VROČICO
prvi dan glavobol
v 30 minutah

PRAVO UTEHO

za nered v prebavilih vam prinese "TUM-AID" priznano sredstvo proti prebilici kislino v želodcu, napetosti, gorečici ali zgaži, neprijetni senci, glavobolu, omoticni potresti ter vsem nadlogam, ki so s tem v zvezi. Cena 75c. Dobi se v vseh lekarnah.

THE MANDEL DRUG CO.
1570 Waterloo Rd.

AETNA PHARMACY
7527 Actua Road

NATIONAL DRUG CO.
6036 St. Clair Ave.

KOMIN JOHN, JR.
6430 St. Clair Ave.

MATYAS DRUG CO.
6728 St. Clair Ave.

JOHN CASS DRUG
797 East 185th St.

Prehlad v prsih ki lahko postane nevaren je navadno hitro olajšan, ko se uporabi pomirjevalen, topel Mustero. Mustero NI le mazilo. Je prolično ter pomaga iztrbiti bolečine. Milioni ga rabijo že 25 let. Tri vrste. Priporoča ga mnogo zdravnikov in strežnic. V vseh lekarnah.

DON'T NEGLECT A COLD

MUSTERO

BETTER THAN A MUSTARD PIASTRE

THE SINGER COMPANY

Erasmus Gorshe
1030 East 66th Place
Corner St. Clair

ZIVALI IN GLASBA

Pred kratkim so snemali na film vpliv, ki ga ima glasba na kače. Iz tega filma je razvidno, da se plazilke sprva sploh niso zanimali za zvoke. Toda ko je postal glasba glasnejša, so začeli postajati nemirne. Na večigraje pitona je muzika tako vplivala, da se je približal gramofonu in ga ni bilo mogoče spraviti od tega, dokler je igral. V londonskem zoju so napravili slične poskuse s papigami. Tudi nanje je glasba vplivala zelo močno, ker so se takoj zbrala okrog radijskega aparata, ki je igral v njihovi kletki, in so veselo poslušale.

Zavarovalnino

proti
OGNU, TATVINI, AV-
TOMOBILSKIM NESRE-
CAM itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj
6401 Superior Ave.

Poklicite:

ENDicott 0718

HEnderson 1218

Oglasite v —

"Enakopravnosti"

THE Sews FORWARD OR BACKWARD

Makes the same perfect Singer stitch in either direction instantaneously, and regulates exact number of stitches per inch. Darns, embroidery like magic. Winds bobbin as you sew. Large capacity round bobbin. Light running. New model stand and cabinet. Surprisingly low in price. Easy terms.

SINGER

Erasmus Gorshe
1030 East 66th Place
Corner St. Clair

HEnd. 4245

Kidneys Must Clean Out Acids

The only way your body can clean out acids and poison from your body is through tiny, delicate kidney tubules or filters, but beware of

VELKI TRGOVEC

POVEST

Spisal ENGELBERT GANGL

Janez se je malo ne vselej rastostno odzval gospodovemu povabilu. Tako je imel priliko, da je videl Marijo, da je lahko govoril z njo — če tudi le navadne reči. Nikdar nista bila namerice sama, da bi ji mogel povedati, kaj čuti za njo. A včasi se je Janez tudi izgovarjal, da ne more priti k večerji, ker se ne čuti do cela zdravega. Zdela se mu je brezmiseln, vzbujati si nadje, da si pridobi Marijo. Zdela se mu je pametnejše, da se izogne prilike, ki ga dovede v njeno bližino, da se po nepotrebem ne razburja in si ne razvnešira srčnega plamena. Ali drugi dan, da še tisti večer mu je bil tako neizrecno žal, da ni šel k Benuzziju. Oropal se je tako za nekaj prelepih ur, ki bi jih bil lahko preživel v Marijini bližini.

In ko je povedal oče Mariji, da ne more priti Zalokar k večerji, ker se ne čuti zdravega, se je hči užalostila, in ves večer je bilo očakati, kako jo navdaja otožnost. Precej drugi dan pa ji je moral poročati oče, kako je z Janezovim zdravjem.

Janez je živel, kakor človek, ki ne ve, kako in kaj je z njim. Zaglabljal se je v delo, da odvrne misli od Marije, da jih privede na drugo pot in se otrese vsaj za trenutek tista čudne otožnosti, ki se mu je razivila po duši ter ga delala slabovoljnega, nepriznega in razvojenga.

Nekoc si je mislil: "Kaj, ko bi šel v stran?"

A precej nato se mu je oglašalo srce: "Ne hodil! Tukaj biva o — Marija!"

Potem si je dejal: "Pa ko bi vsaj potoval v imenu Benuzzija, se kakor delajo sedaj drugi njegovi uslužbenci? Potovanje — pravijo — je dobro zdravilo za take bolnike, kakoršen sem jaz!"

Stopil je torej h gospodu Benuzziju in mu dejal: "S prošnjo prihajam k vam, gospod!"

"Kaj je takega?" vpraša Benuzzi in ponudi Janezu stol, rečo: "Prosim, sede!"

"Hvala," reče Janez in sede. "Torej česa želite, gospod Zalokar? Kar govorite naravnost? Kar mi je mogoče, storim rad za vas!"

"Nič posebnega ni, gospod," odvrne Zalokar. "Prosim vas samo, da bi mi vsaj za nekaj časa premenili delo."

"To se pač lahko zgodi. Kako vam ga naj prenemim, prosim!"

"Rad bi potoval in zastopal vašo tvrdko po velikih mestih, kadar imate zvezze," reče Janez.

"Tako, tako! No, to se prav lahko zgodi. Težko bo vas sicer nadomeščati v pisarni, ali prepičani sem, da boste tudi na potovanju izvrstno opravljali svoj posel."

"Potrudil se bom, gospod, da boste zadovoljni z menoj!" reče Janez.

"Vaše vedenje in vaše zmožnosti mi to kažejo dovolj jasno!"

"Rad bi se popolnoma poglobil v bistvo velike trgovine, ki jo vodite, gospod Benuzzi, z veslo in spretno roko," pravi Janez, "in mislim, da pridevam dresiranja te želite lahko samo na ta način."

"Prav, prav! Veseli me, da vam lahko pomorem do uresničenja te želite jaz, ki imam o vas najlepše misli, in ki želim, da bi vam bilo kdaj mogoče, imenovati se sam svoj gospod."

Janez se zgane na stolu, rečo: "O, gospod ..."

Ali Marije ni mogel pozabiti! Videl je mnoga sveta, videl mnoga deklet — ali Marije ni mogel pozabiti.

K Benuzziju je prišel le predkoma, zakaj skoro nikdar ga ni bilo doma. Kadars pa je zopet večerjal pri njih, takrat mu je znova vzplamelo srce, in brž je zopet odhitel v svet, da se uteši in potolaži z delom.

Nekoč se je vrnil s potovanja in je privedel s seboj mladega trgovca z Dunaja, ki ga je zalagal gospod Benuzzi. Želel si je videti Trst in se osebno seznaniti z velikim trgovcem Benuzzijem. Ta je povabil oba gospoda k sebi na obed, a po obedu so se odneljali Benuzzijevi in oba povabljeni gospoda v treh kočijah na Občino.

Ali Benuzzi mu seže brž v besedo: "Da, gospod Zalokar, to vam želim od srca, ker ste tega vredni in za to zmožni. Tudi skromni ste, to je lepo! — No, glejte! Lahko prideš tudi tako daleč. Lahko? Bolje bi bilo, da rečem: Mogoče je, da prideš.

Koliko ljudij začne dandanes trgovino, a kmalu jo morajo zopet zapreti, ker niso začeli na trdnim gmotnim podlagi in na bogatih trgovskih izkušnjah. Tudi jaz sem bil v svojih mlađih letih jednak van. Drugim sem posojal svoje moči, a naposled sem se hotel osamosvojiti. Trudil sem se, da sem se prav temeljito seznanil s svojo stroko, in prijazna srca je hotela, da sem se tudi seznanil z imovitim dekletom, ki mi je dalo roko v zakon. Tako sem začel, in — hvala Bogu — mojdelo je bilo uspešno in je rodilo lepe sadove! Želim, da bi tudi vam!"

Janezu se je zdelo, kakor da govoriti gospod Benuzzi — o njem že mu je hotel povedati, da se želi tudi on osamosvojiti, da pozna tudi on imovito dekle, ki si ga je izbral srce ... ali hipoma se je zvezdel, da bi bilo vše to še prezgodaj, da bi si morebiti z nepremišljanim korakom potkvaril vse, kar še lahko pride, ko bo še bolj pokazal tiste zmožnosti, o katerih mu pri vsaki prijiki govoriti gospod Benuzzi.

Prijazno je odslovil gospodar Janeza, ki se je vrnil vrzadoščen k svoji pisali mizi, saj se mu je izpolnila iskrena želja.

Ko je natančno pozvedel, kako se mu je vesti, in kako mu je ravnat, kadar bo potoval kot zastopnik Benuzzijev tvrdke, se je odpravil na potovanje. Vozil se je po večjih in manjših mestih, koder je zalagal gospod Benuzzi trgovce z raznim blagom: z rižem, s cukrom, z oljem z moko, s kavo in z drugim prekmorskim blagom. Prepotoval je Janez Ljubljano, Zagreb, Gradec, Dunaj, Prago, Budapešto, Lvov in druga mesta ter se zadržal na potovanju po mesec dñi ali še po dalje časa, kakor sta že bili opravilo in daljava. Njegova prikupna zunanost, njegovo lepo vedenje in njegov izbran govor so vzbujali pri trgovcih, katerih je ponujal blago svojega gospoda, zaupanje, da se je število Benuzzijevih odjemalcev kmalu pomnožilo. Koder je bival, od povsod je javljal svojemu gospodu v Trst o svojih uspehih, naročal, kaj in koliko je treba poslati temu in onemu, ter potem, ko se je zopet vrnil domov, prinesel v gospodovo blagajnico lepe stotake in tisočake denarja, ali pa veljavno podpisane trgovske pogodbe in račune.

Gospod Benuzzi je moral nati za svojo pisarnico, za ladjo in skladišči več osobja, ker je bilo odslej mnogo več dela, nego so ga zmogli dosedanj njegovi uslužbenci. Sam ni vedel, kje naj jemlje pohvalne besede, kadar se je razgovarjal s kom o Janezu.

"V resnicu, Janez Zalokar je ustvarjal za trgovino!"

Bolj kakor prej je hvalil stari Benuzzi Janeza poslej tudi doma. Marija je zaplula rdečica lepe lice, kadar je čula očeta, kakor hvaleče in spoštivo govorila o Janezu. Sreči ji je trepetalo od veselja in razburjenja.

Tako sta minuli dve leti, kadar je začel Janez trgovati v imenu svojega gospoda. Ves ta čas je imel polno glavo skrbij in mislj, kakor da dela sam zase

"Ta voz je za naju, gospod Zalokar," je rekla glasno Marija.

"Če vas zaupa gospod oče mojem varstvu, gospodična," je dejal z nasmehom Janez, a tako glasno, da ga je čul gospod Benuzzi.

"Gotovo, gospod Zalokar, prav gotovo in v veseljem jo zapupam," se je odrezal Benuzzi.

Potem so vdržali vozovi ...

Marija in Janez sta bila to pot prikrivata sama, odkar se pozna. Janez je prihajalo vroče. Vsakri mu je silila proti glavi. Gospico Marijo je vprašal tiho, komaj slišno: "Ali ste čuli goščica, kaj je rekel gospod oče?"

Marija je odgovorila rahlo: "Da!"

Bila je v zadregi. Začela se jeigrati z rōbom plašča, v katerega je bila ogrnjena.

In Janez je iztegnil tja proti Mariji desnico in jo prijel za roko. A Marija mu ni izmakinila roke, temveč je pustila, da ji je počivala v njegovi desnici, katere so se oklenili njeni mehki, beli prsti ...

Sreča je bilo obema polno sladčice sreče, ali govoriti nista mogla. Molče, zatopljena v sanje, in dušo, prepojeno z nadami, sta se pripeljala z drugimi vred v Trst.

XIX.

Bila je doslej samo njegovamati, ki je mislil nanjo takovztrajno, tako brez prestanka. A sedaj se je tež neizkaljeni podobi, zaklenjeni v globoki njegovega srca, pridružila še podoba Marijina.

Dasi se mu je zdelo vse to jasno in umljivo samo ob sebi, vendar mu je bil spomin na njo takosladek, tako briksosladek!

Kadar mu je priplavala pred oči v preprosto - okusnem, blebordečem, z dolgimi čipkami obšitem domačem krilu, ki ga je nosila oni večer, ko je videl prikrat, s prijaznim, lepim licem, ki so ga obkrožali črni, polni lasje, in ki se je v njih kakor od veselja zibala rdeča, polrazvita roža — takrat je bilo Janezu tako dobro pri srcu, objednem pa tako težko, saj se mu je zdelelo, da ne bo smel in mogel nikdar imenovati Marije svojo last.

Kesal se je že, da je odšel iz Karlovca in prišel semkaj, morda v svojo nesrečo. Ali je tega sam kriv? Ali more človek vedeti, kaj pride?

Ko bi bil samo slutil, da se bo zgodil v njegovi duši tak preo-

Janez je postal vsled tega nemiren in si ni znal izhoda iz tega duševnega trpljenja.

Ves položaj je natančno premisli in premotril. Z nekako trgovsko treznostjo je dopovedoval samemu sebi, da je naravnost nespametno, ako samo misli, da bi se kdaj za vedno združil z Marijo, nikar da bi celo upal na to. Marija je hči bogatega, uglednega velikega trgovca, a on je samo njegov služabnik brez imetja in imena. Delavne roke in zdrav razum sta njegova last, a s samo to lasti si ne more nikdar pridobiti za ženo dekleta, kakoršno je Benuzzijeva Marija.

Brat, gotovo bi ga ne bilo nikdar v Trst.

Na drugi strani pa ni tudi vedel, ali čuti Marija v resnici kaj zanj, ali pa je bilo vse to, kar je opazil doslej, samo navidezno, samo zato, da mu ugrabi duševni mir in ga vrže v nesrečo.

Da, vse je mogoče — tudi to!

Ali Janez se tako natančno spominja vsakega trenutka, ki ga je prebil v Marijini družbi.

Spominja se, kako jo je ganila povest njegovega življence. Ali je pa tudi ne ganilo priporavnje kogarkoli, ki ima tako preteklost kakor on? ... Spominja se njene smehljajočega se lica, s katerim ga vedno pozdravlja, kadarkoli se snide z njim.

Zakaj ni govoril tistega večra z njo, kakor mu je hotelo srce? Poguma ni imel! Tako čudo mu je bilo v duši, kakor še nikdar poprej.

Spominja se tudi njenih lepih, vročih očij, ko tako vdano, tako milo počivajo na njem, kadar se združijo z njegovimi pogledi. O, tako ne gleda Marija nikogar drugega! ... In kako je bilo na zadnjem izletu, ko se je peljal poleg nje na voznu domov? ... Ali ne govorí vse to dovolj glasno, da čuti Marija zanj drugačen, nego za druge moške, najsij je z njimi takisto prijazna in vlijudna?

Zakaj ni govoril tistega večra z njo, kakor mu je hotelo srce? Poguma ni imel! Tako čudo mu je bilo v duši, kakor še nikdar poprej.

(Dale je prihodnjih)

Oblaščite v — "Enakopravnosti"

ONLY IN NORGE DO YOU GET
THE PLUS VALUE OF ROLLATOR
REFRIGERATION

• Part of the plus value in Norge is the plus cold-making power of the Rollator. It is able to make more cold than you'll ever need, is simple in construction, smooth in operation, uses hardly any current, is almost everlasting. By actual test, the Rollator improves with use.

The extreme efficiency and dependability of the Rollator is the basis of saving in both food and refrigeration. Rollator Refrigeration enables Norge owners to save up to \$1 a month.

THE ROLLATOR...
Smooth, easy, rolling power provides more cold — uses less current.

• When you buy a new washer, you expect it to give you years of quiet, dependable, trouble-free service. But do you realize that, from the standpoint of dependable performance, the most important part of a washer is the part you never see? It's the transmission. And only the Norge washer has the "Autobuilt" transmission, with its system of "take-up points" which makes the Norge truly a life-lasting washer.

(Model ED-P Washer with Pump (Illustrated) 20-RW-K-1)

SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-05 Superior Ave.

NORGE

LIFE'S BYWAYS

I OFTEN WONDER — WHAT I MIGHT HAVE BEEN —
IF LENA DIDN'T THROW ME DOWN!!!

CITY
POUN

Race Dairy
1028 EAST 61st STREET
CLEVELAND, OHIO
Henderson 1786